

نگاه نفتی هفته

جنگ قیمتی جدید

رضا محمدیاری
تحلیلگر بازار نفت

● در هفته‌ای که گذشت، قیمت‌های نفت به روند نزولی خود با شدت بیشتری ادامه دادند؛ به‌طوری‌که قیمت سه شاخص عمده نفت بین سه تا چهار دلار در این هفته کاهش یافت که بخش عمده این کاهش، به دلیل کاهش قیمت نفت عربستان و ورود ذخایر استراتژیک آمریکا به بازار بود. کاهش رشد اقتصادی چین و اثر آن بر سایر کشورها، دلیل دیگر کاهش فعالیت اقتصادی و به‌تبع آن، کاهش قیمت نفت عنوان شده است.

قیمت نفت

«نفت برنت دریای شمال» (Brent) در روز جمعه ۱۳ نوامبر به ۴۴دلار و شش سنت رسید که حدود چهار دلار از هفته قبل پایین‌تر است». نفت وست‌تگزاس اینترمدیت آمریکا(WTI) نیز در پایان روز جمعه با حدود چهار دلار کاهش نسبت به هفته قبل، ۴۱دلار و ۷۵ سنت معامله شد که این کاهش قیمت، از ماه آگوست بی‌سابقه است.

اوپک و بازار نفت

قیمت سبد نفتی اوپک در روز جمعه به سطح ۴۰دلار و ۲۱ سنت رسید که در مقایسه با پایان هفته گذشته، حدود سه دلار کاهش نشان می‌دهد؛ البته به‌نظر می‌رسد سازمان اوپک در نشست ماه دسامبر خود با سیاست جدیدی با این کاهش قیمت برخورد خواهد کرد. به گزارش خبرگزاری رویترز، عبدالله‌البدری، دبیرکل اوپک، اعلام کرد بیشترین سهم رشد عرضه نفت در سال‌های گذشته مربوط به روش‌های هرزنیه تولید بوده است. به این دلیل این سازمان پیش‌بینی می‌کند رشد تولید غیر اوپک (به‌ویژه نفت شیل) در سال‌های آتی کاهش و تقاضای نفت‌خام افزایش یابد. وی همچنین اعلام کرد با توجه به روند افزایشی تقاضا، پیش‌بینی می‌شود بازار نفت در سال ۲۰۱۶ میلادی تعادل بیشتری داشته و قیمت‌ها رو به رشد باشد.

کاهش قیمت نفت برای تصاحب بازار

عربستان با هدف تصاحب سهم بیشتری از بازار نفت اروپا، پیش از لغو تحریم نفتی ایران، قیمت نفت خود را در این بازار کاهش داد. این در حالی است که به گزارش شبکه تلنور، ونزولا با همراهی اکوادور و الجزایر، برای تثبیت قیمت جهانی نفت طرحی را به عربستان ارائه کرده است. این کشورها معتقدند برخی اعضای اوپک، ازجمله عربستان و کشورهای عرب خلیج فارس، در ماه‌های گذشته سیاستی را در پیش گرفته‌اند که طبق آن، تولید خود را تا حد ممکن افزایش می‌دهند تا بتوانند سهم خود را از بازار جهانی نفت بیشتر کنند. طرح مذکور، پیشنهاد این سه کشور را مبنی بر تثبیت قیمت نفت در حدود ۸۰ دلار در هر بشکه مطرح می‌کند.

ورود ذخایر راهبردی آمریکا

به گزارش «روزنامه آلمانی دی‌ویت»، دولت آمریکا تصمیم گرفته است مقداری از ذخایر راهبردی طلای سیاه آمریکا را بفروشد. این تصمیم به‌ظاهر بنا بر ضرورت تثبیت تولید گرفته شده است؛ اما به‌نظر می‌رسد هم‌زمانی آن با لغو تحریم‌ها و ورود نفت ایران به بازار، کاهش بیش‌ازپیش قیمت نفت باشد.

شرایط شرکت‌های نفتی برای ورود به ایران

وزارت نفت ایران اعلام کرده است از قراردادهای جدید نفت و گاز ایران در ماه نوامبر در تهران و در فوریه سال آینده در لندن رونمایی خواهد کرد. ازسوی‌دیگر مدیران شرکت‌های بین‌المللی نفتی جهان با توجه به روند نزولی قیمت نفت، خواهان اعطای شرایط قراردادی مناسب‌تری برای سرمایه‌گذاری در صنعت نفت و گاز ایران هستند. هنوز جزئیات این قراردادها اعلام نشده است؛ اما به‌نظر می‌رسد ایران شرایط مناسبی را برای طرف‌های خارجی فراهم خواهد کرد. مدیر اجرایی شرکت «نوتال» اعلام آمادگی کرده است در صورت جذابیت قراردادها در ایران حضور خواهد یافت.

قیمت گاز طبیعی

در هفته گذشته، قیمت‌های گاز طبیعی کمی افزایش یافت. قیمت اسپات هنری هاب (Henry Hub) به‌عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا، از دودلار و ۱۰ سنت در پایان هفته گذشته به دودلار و ۲۸ سنت به‌ازای هر میلیون «بی‌تی‌یو» یا واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) در پنجشنبه دوازدهم نوامبر افزایش پیدا کرد. در بازار اروپا نیز این شاخص دودلار و ۲۶ سنت بود که در مقایسه با هفته قبل، کمی رشد را نشان می‌دهد.

صادرات گاز ایران به عراق

براساس قراردادی که در بیستم آبان، وزیر نفت ایران با مقامات عراقی امضا کرد، روزانه ۴۰ تا ۶۵ میلیون متر مکعب گاز به عراق (بغداد و بصره) صادر خواهد شد. براساس گزارش‌ها، ارسال گاز به این منطقه تا یک‌سال‌ونیم آینده با اجرای خطوط لوله و تأسیسات جدید آغاز می‌شود. گفتنی است مدت‌زمان این قرارداد، شش سال بوده و در سه مرحله اجرایی خواهد شد.

پمپاژ پول در دولت احمدی‌نژاد، دولت روحانی را در تنگنا قرار داد

شکوفه حبیب‌زاده: شورای پول و اعتبار به‌عنوان سیاست‌گذار پولی کشور و مهم‌ترین رکن در بانک مرکزی جایگاه ویژ‌های دارد که می‌تواند اقتصاد یک کشور را مستقیماً تحت‌تأثیر قرار دهد؛ شورایی که جایگاهش در کشورهای پیشرفته به‌خوبی تعریف شده، اما در ایران هرچه زمان بیشتر می‌گذرد و بیش‌تر می‌رویم، ضعیف‌تر می‌شود. مرتضی الهاد، اقتصاددان و رئیس پیشین مؤسسه عالی بانکداری ایران و معاون امور اقتصادی اتاق ایران، در گفت‌وگوی خود با «شرق» با تأکید بر اهمیت جایگاه شورای پول و اعتبار می‌گوید: «یکی از ضعف‌های بزرگ ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار این است که با تعویض دولت، اکثریت اعضا هم تغییر می‌کنند. این امر نشان از استیلاي قوه مجریه بر شورای پول و اعتبار و اداره آن به‌وسیله دولت‌هاست». او همچنین تأکید می‌کند سیاست‌گذار پولی ما در بُعد زمان به مقدار زیادی ضعیف‌تر شد.

❧ ساختار و ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار کنونی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
بانک مرکزی پنج رکن دارد که مهم‌ترین آن شورای پول و اعتبار است که وظیفه‌اش سیاست‌گذاری برای بانک مرکزی و ناظر امور پولی و بانکی کشور است و به‌تبع آن سیاست‌گذاری اعتباری کشور هم از وظایف شورای پول و اعتبار است. در ترکیب شورای پول و اعتبار کنونی، وزیر اقتصاد، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزیر صنعت و معدن و بازرگانی، دو وزیر به انتخاب هیات وزیران، دادستان کل کشور و دو نفر هم از استادان اقتصاد مسلط به مسائل پولی که به وسیله رئیس کل پیشنهاد می‌شوند، دو عضو از مجلس که از کمیسیون بودجه و کمیسیون اقتصادی هستند، به‌عنوان عضو ناظر که دخالتی در تصمیم‌گیری‌ها ندارند و رؤسای اتاق بازرگانی ایران و اتاق تعاون هم از اعضای این شورا هستند. باید اشاره کرد که قانون پولی بانکی کشور و ترکیب این شورا بر اساس قانون مورد اشاره که در سال ۱۳۵۱ مصوب شده، برای زمان خود قانونی مترقی بود، اما امروز با توسعه بازار پول و اعتبار، پاسخ‌گو نیست. یکی از ضعف‌های بزرگ ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار این است که با تعویض دولت، اکثریت اعضا هم تغییر می‌کنند. این امر نشان از استیلاي قوه مجریه بر شورای پول و اعتبار و اداره آن به وسیله دولت‌هاست و اگر کمی وقت کنیم، دو کارشناس پولی و بانکی که باید به‌عنوان بازوهای تخصصی در این بخش وارد عرصه کار سیاست‌گذاری پولی شوند، هم مسبق به همکاری در دستگاه‌های دولتی هستند. درحال حاضر آقایان صفدر حسینی و محمد نهاوندیان هر دو از مسئولان بلندمرتبه دولتی بوده‌اند، با اینکه دکتر نهاوندیان هم قبلاً رئیس اتاق ایران بوده اما بیشتر عمر خدمتی خود را در دولت سپری کرده است. شاید بتوان گفت از کل افرادی که امروز سکندر شورای پول و اعتبار هستند، تنها اقلیتی از اعضا، اقتصاددان هستند؛ بقیه تحصیلات مرتبط با مسائل پولی و بانکی ندارند و تحصیلات بعضی‌ای از اعضای فعلی در رشته‌های مهندسی محیط‌زیست، مهندسی عمران، لیسانس مدیریت دولتی و فوق‌لیسانس مدیریت فرهنگی، اقتصاد کشاورزی و حسابداری است و اینکه این نوع تحصیلات چه میزان می‌تواند برای این نهاد تخصصی مناسب باشد، موردسؤال است. درحالی‌که باید کسانی در این شورا حضور داشته باشند که اقتصاد کلان را خوب بدانند و تخصص پولی و بانکی داشته باشند بنابراین از نظر تخصصی، شورایی که در بانک مرکزی، امروز سیاست‌گذار پولی کشور است، چه میزان تخصصی است؟ عملکرد این شورا در دهه‌های اخیر

می‌تواند پاسخ سؤال را دربر داشته

باشد. بنابراین قانون پولی و بانکی و همین‌طور ترکیب شورای پول و اعتبار، نیازمند تجدیدنظر است.

ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار نباید با تغییر دولت‌ها تغییر کند.

اگر نگاهی به کشورهایی که در

زمینه سیاست‌های اعتباری و پولی موفق عمل کرده‌اند نگاه‌هاست ما بشیم و نهاد‌های منازظر با شورای پول و اعتبار را در آن کشورها مطالعه کنیم، تخصصی‌بودن نهاد از یک

سو و مستقل‌بودن آن مشاهده

می‌شود. در کشور انگلیس کمیته‌ای خاص به نام کمیته سیاست‌گذار پولی (MPC Monetary Policy Committee) در بانک مرکزی (Bank of England) وجود دارد که وظیفه اصلی آن تعیین نرخ بهره بوده که ماهانه یک بار تشکیل جلسه می‌دهد و شامل ۹ عضو است و تمامی اعضای آن نیز متخصص هستند. این اعضا دائمی بوده و با تعویض دولت‌ها تغییر نمی‌کنند ضمن اینکه این‌وقت در خدمت کمیته قرار دارند. استیلاي قوه مجریه بر شورای پول و اعتبار، به میزان زیادی تصمیمات این نهاد را به سمت خواسته‌های دولت می‌برد در صورتی‌که اکثریت این ترکیب باید از اعضای مستقل و متخصصان مسائل پولی و اعتباری باشند. چهار ماه قبل، شورای پول و اعتبار تصمیم گرفت نرخ سود را بدون درنظرگرفتن شرایط بازار پول و میزان تقاضای آن، پایین آورد و کاملاً مشخص بود در اجرا، موفق نمی‌شود چون وقتی کتشرگان با و بدون مجوز، در بازار پول مقاضی نرخ بالاتر هستند و تقاضا بیشتر از عرضه است، خودبه‌خود تعیین نرخ که پایین‌تر از نقطه تعادل است، به نتیجه نمی‌رسد و این اتفاق هم افتاد و زمانی که شورای پول و اعتبار دستور داد نرخ‌ها به سمت ۲۴ و ۲۱ درصد حرکت کند این اتفاق نیفتاد. اما

اقتصاد

روایت اله‌داد از تأثیر عملکرد دولت‌های نهم و دهم بر دولت یازدهم

پمپاژ پول در دولت احمدی‌نژاد، دولت روحانی را در تنگنا قرار داد

علی ربیوفه رستمی، شرق

بعد بانک مرکزی مطالعه بهتری انجام داد و طبق آن تصمیم گرفت در بازار پول بین‌بانکی تا حدی دخالت کند و نرخ را از این طریق پایین آورد، درحالی‌که حتی این تصمیم برای بلندمدت با تعیین دستوری نرخ بهره، پردوام نخواهد بود.

❧ چه راهکاری وجود دارد تا سیاست‌گذار پولی قدرتمند داشته باشیم؟

اگر بخواهیم یک سیاست‌گذار پولی توانمند داشته باشیم، راهکار بسیار ساده است. کشورهای موفق در این زمینه را موردمطالعه قرار دهیم و الگوهای موفق را با شرایط کشور و بومی‌کردن آنها به مرحله اجرا درآوریم. یادم هست که بانک مرکزی مطالعه نهاد سیاست‌گذاری پولی کشورهای مالزی، ترکیه، کره‌جنوبی و انگلیس را در سال ۹۱ شروع کرد و قرار بود بانک مرکزی ترکیه را نیز معیار قرار دهد. برای این‌س کار مطالعات اولیه صورت گرفت، مدیران ارشد بانک مرکزی در جلسات مختلفی حضور داشتند و قرار بود این مطالعه توسط مؤسسه Ernest & Young (یکی از چهار مؤسسه بزرگ حسابرسی جهان) هم مانیتور و کار نهایی شود، اما متأسفانه در همان اوایل مطالعه، کار رها شد، چون سیستم دولت وقت، خیلی با این مطالعات موافق نبود و حالا هم نمی‌دانم در دوره آقای سیف این مطالعه دنبال می‌شود یا خیر. نکته دیگری که باید به این پیردازیم این است که بانک مرکزی ما به همین شکلی که می‌بینید استقلال لازم را ندارد زیرا رئیس کل توسط رئیس دولت انتخاب شده و با دولت همراه است و با دولت‌های مختلف تغییر می‌کند. هر دولتی هم بر اساس نگاه خود و غالباً در راستای منافع کوتاه‌مدت و کمتر بر مبنای اصول علمی و بلندمدت، تصمیم می‌گیرد. مثلاً در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۲ که دو دولت نهم و دهم روی کار بودند؛ میزان نقدینگی در داخل کشور تا پنج برابر افزایش پیدا کرد. تورمی به وجود آورد که تا ۴۰ درصد در سال ۹۲ پیش رفت که رتبه کشور را به دومین تورم جهان ارتقا داد که نشان‌دهنده کم‌دقتی در اتخاذ تصمیم پولی بود.

افراد تصمیم‌گیر در تزریق پول پرقدرت درن نگردند و این پمپاژ پول امروز دولت یازدهم را برای اصلاح در تنگنا قرار داده است. دولت کنونی نیز بر کاهش تورم همت گمارد که سهم بزرگی از آن در نتیجه انتظارات تورمی بود. توفیق دولت آقای روحانی در سیاست خارجی و توافق هسته‌ای از یک سو و انضباط پولی و مالی دولت، نرخ تورم را از حدود ۲۰ درصد به ۱۴ درصد در سال ۹۴ رساند و تورم نقطه به نقطه هم نشان می‌دهد که میل به کاهش بیشتر دارد. اما مشکل اینجاست که کاهش نرخ تورم، رکود اقتصادی را تشدید کرده است. درواقع بی‌کاری جامعه بزرگ جوانان تحصیل‌کرده به

سیاست‌های پولی در دولت‌های نهم و دهم مربوط است. بنابراین اگر ترکیب نادرستی را در شورای پول و اعتبار داشته باشیم، تأثیر منفی آن را در همه بخش‌های اقتصاد و نه‌فقط بازار پول مشاهده می‌کنیم. ❧ طرح جدید دولت برای تغییر ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار بر حضور نمایندگان مجلس به این شورا تأکید دارد. این مسئله می‌تواند مشکلی را حل کند؟

برای پاسخ به سؤال شما، به کمیته سیاست پولی بانک مرکزی انگلیس برمی‌گردم. این کمیته سیاست‌گذار پولی شامل رئیس کل بانک مرکزی، سه معاون وی که تحصیلات و تجربه مرتبط دارند و چهار کارشناس مستقل و وظیفه اصلی آن، بررسی نرخ سود است و از پارلمان کسی در آنجا حضور ندارد، چون به افراد متخصص نیاز دارند. حتی فقط اینکه افراد فارغ‌التحصیل علم اقتصاد باشند، کفایت نمی‌کند که در این ترکیب قرار گیرند بلکه باید متخصص فن باشند. در انگلستان رئیس کل بانک مرکزی چهار عضو را از اقتصاددانان کاملاً مورداطمینان و متخصص انتخاب می‌کند. این اعضا بیرونی هستند و در دولت و مجلس حضور ندارند. یک نفر هم از سوی سیاست‌گذار مالی (خزانه‌داری) بدون حق رأی در این جلسات شرکت می‌کند و فقط می‌تواند اظهارنظر کند. بنابراین فقط متخصصان رای می‌دهند اما رئیس کل در مقابل رئیس دولت و پارلمان پاسخ‌گوست. پس مجلس وظیفه نظارت‌سی‌اش را بر عملیات بانک مرکزی دارد و پاسخ‌گویی رئیس کل بانک مرکزی به پارلمان مناسب است. ❧ حضور نمایندگان مجلس در شورای پول و اعتبار مشکل را بیشتر می‌کند؟

بیشتر نمی‌کند. نمایندگان در مجلس و کمیسیون‌ها

اقتصاد سبز

شورای پول و اعتبار شرکت نمی‌کنند و معاونانشان را به شورا می‌فرستند، درحالی‌که این ترکیب یک ترکیب تمام‌وقت است. کسانی که در آمریکا در شورایی نظیر شورای پول و اعتبار صا قرار می‌گیرند، تمام‌وقت کار می‌کنند و فقط این شغل را دارند. ما سه‌شنبه‌ها جلسه شورای پول و اعتبار را برگزار می‌کنیم و برخی از اعضا به علت مشغله‌های زیاد و عدم تخصص نمی‌توانند به تصمیمات مؤثر دست یابند. سال ۱۳۸۶ بود که دولت آقای احمدی‌نژاد، شوراهایی نظیر شورای پول و اعتبار را منحل کرد و وظایفش را برعهده شورای اقتصاد گذاشت که در آنجا همه، وزرای دولت بودند که خوشبختانه خیلی دوام پیدا نکرد و در دولت دهم شورای پول و اعتبار مجدداً شروع به کار کرد. نکته مهم این بحث، تخصصی‌بودن کار است که باید به وسیله متخصصان اداره شود، در غیر این صورت پایه پولی، نقدینگی و مسائلی از این قبیل، بخش‌های دیگر اقتصاد را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. امروز مصیبتی که

بر اقتصاد ما حاکم است، بر اثر سیاست‌های اشتباهی است که در دولت‌های قبل اعمال شده. مثلاً سال‌ها پیش مقرر شد تسهیلاتی را به گروه‌هایی در بخش‌های کمتر توسعه‌یافته با تصمیم مجلس و دولت به‌عنوان تسهیلات تکلیفی از طریق بانک‌ها پرداخت کنند. هرچند نیت مسئولان در جهت کمک بوده اما بانک مجبور بود بنا بر دستور دولت، وام‌هایی را اعطا کند که دولت تکلیف کرده و مقرر بود دولت بخشی از نرخ سود وام را متقبل شود. دولت‌ها از دولت‌سازندگی تا به امروز این مابه‌التفاوت را نپرداخته‌اند که جمع آن با سایر تعهدات دولت به بانک‌ها، رقمی حدود صد هزار میلیارد تومان شد که منابع بانک‌ها را قفل کرد و به این دلیل امروز دولت بزرگ‌ترین بدهکار بانک‌ها شد. به این دلیل بانک‌های تجاری قدرت وام‌دهی‌شان به‌شدت کاهش پیدا کرد. اینجاست که ارتباط بدهی به‌وجودآمده میان بانک مرکزی، دولت و بانک‌های تجاری قابل‌تأمل است. دولت به بانک‌های تجاری بدهکار است، بانک‌های تجاری از خطوط اعتباری بانک مرکزی استفاده کرده و مجموعاً شرایطی را به وجود آورده‌اند که تأمین نقدینگی بنگاه‌های تولیدی، بزرگ‌ترین چالش فضای کسب‌وکار شده است. این خطوط اعتباری بر افزایش نقدینگی؛ یعنی انبساط پولی گسترده در یک دهه گذشته اثرگذار بوده و نتیجه آن، بانک‌های بدهکار، دولت بدهکار و بنگاه‌های ورشکسته شده است.

ادامه در صفحه ۱۵

اقتصاد سبز

تولید محصولات ارگانیک راهکاری برای کاهش گازهای گلخانه‌ای

فاطمه یاسیان
کارشناس کشاورزی

● بخش کشاورزی به دلایل گوناگون مانند استفاده از سم و کود شیمیایی بر انتشار گازهای گلخانه‌ای تأثیر دارد. حدود ۳۵ درصد از گازهای گلخانه‌ای که سالانه به جو زمین وارد می‌شوند، به دلیل استفاده از کودهای شیمیایی در زمین‌های کشاورزی است. در حال حاضر رویکرد جهانی برای حفاظت از زمین و محیط‌زیست و سلامتی مردم به سمت کشاورزی ارگانیک است. کشاورزی ارگانیک، نوعی کشاورزی است که در تولید و فرآوری محصولات آن، از کودهای شیمیایی، سموم، هورمون‌ها و دگرگونی‌ها و دست‌کاری‌های ژنتیکی استفاده نمی‌شود و همه مراحل تقویت زمین، کاشت و برداشت با استفاده از نهاده‌های طبیعی (مانند کود زیستی، کمپوست‌ها، حشرات سودمند، میکروارگانیسم‌های سودمند) است، کشاورزی ارگانیک به کشاورزی زیستی، بیولوژیکی و پایدار نیز معروف است. کشاورزی ارگانیک، درواقع به‌نوعی مدیریت منابع زیستی و تولید محصولات کشاورزی، به روشی کاملاً پایدار و مطابق با اکوسیستم است که در آن، سلامت خاک، گیاه، انسان و سیاره زمین به‌عنوان یک موجود زنده یکپارچه، اصول پایداری زیستی، کمیت و کیفیت محصولات از تولید تا فرآوری و انتقال به مصرف‌کننده، مدنظر است. آنچه امروزه سبب رشد کشاورزی ارگانیک شده، تأثیر نامطلوب و اثرات باقی‌مانده و درازمدت مصرف انواع کودهای شیمیایی، سموم و هورمون‌های موجود در محصولات کشاورزی بر افراد و محیط‌زیست است. در کشاورزی سنتی و متعارف بیش از ۳۰۰ ترکیب شیمیایی خطرناک و مصنوعی مانند آفت‌کش‌ها، علف‌کش‌ها و کودهای شیمیایی برای کنترل آفات و حشرات و حاصل‌خیزسازی خاک مورد استفاده قرار می‌گیرند که بقایای این مواد پس از ورود به بدن می‌تواند موجب مشکلات عدیده‌ای شود. استفاده از کودهای شیمیایی و آفت‌کش‌ها سبب آلودگی آب، خاک و هوا می‌شوند.

ادامه در صفحه ۱۵

نگاهی نو، خلاقیتی نو، خدماتی نوین

رستوران لئون شعبه نیاوران

خیابان دکتر باهنر(نیاوران)، بعد از مژده، پلاک ۶-۴

تلفن: ۰۲۲ ۷۲ ۴۴۰۰

www.leon1960.com